

Phát triển năng lực chuyên môn cho sinh viên Sư phạm Giáo dục chính trị Trường Đại học An Giang - Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh

Trần Thanh Hải*, La Thị Kim Bách*, Trần Trung Hiếu*
Trần Thị Hồng Nghi*, Huỳnh Thanh Quang*

*Trường Đại học An Giang – Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh

Received: 12/02/2023; Accepted: 18/02/2023; Published: 22/02/2023

Abstract: This article offers some basic solutions not only to contribute to improving the capacity Political education An Giang University – Vietnam National University Ho Chi Minh City in order to meet the requirements of innovating general education, but also to promote Vietnam's education development, as well as to contribute to building our country in the current trend of globalization and internationalization.

Keywords: Political education, student, An Giang University,...

1. Mở đầu

Trong xu thế toàn cầu hóa và cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 như hiện nay, việc nâng cao năng lực giáo viên (GV) nói chung, GV dạy môn Giáo dục công dân (GDCC) nói riêng để đáp ứng chương trình giáo dục phổ thông mới là cần thiết và cần phải quan tâm. Chương trình không chỉ đáp ứng được mục đích của người dạy là “cốt làm người học hiểu thấu vấn đề” mà còn góp phần không nhỏ cho việc nâng cao chất lượng giáo dục, cũng như thúc đẩy phát triển đất nước. Hơn nữa, để vai trò của GV ngày càng được công nhận, đào tạo, bồi dưỡng GV cũng phải trở thành ưu tiên của nhà quản lý (4).

Nhiều năm qua, Trường Đại học An Giang (ĐHAG) – Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh đào tạo sinh viên (SV) sư phạm Giáo dục chính trị (GDCT) (sau đây gọi chung là SV) đáp ứng nhu cầu sử dụng GV tại tỉnh An Giang và các tỉnh lân cận. Hiện nay, để đáp ứng các yêu cầu thực hiện Chương trình giáo dục phổ thông mới, GV phải năng động, sáng tạo và cải tiến phương pháp giảng dạy, nhà trường cần chú trọng công tác phát triển năng lực chuyên môn cho SV.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Sự cần thiết phải phát triển năng lực chuyên môn của SV sư phạm Giáo dục chính trị Trường Đại học An Giang

Thứ nhất, căn cứ theo chương trình giáo dục phổ thông mới được Bộ Giáo dục và Đào tạo công bố ngày 26/12/2018, môn GDCC (tên gọi mới là Giáo dục kinh tế và pháp luật) đang đặt ra rất nhiều thách thức đối với đội ngũ GV giảng dạy môn GDCC trung

học phổ thông trong việc nâng cao năng lực của mình ngay từ khi còn trên giảng đường đại học (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2018).

Thứ hai, xuất phát từ thực trạng chuyên môn của đội ngũ nhà giáo hiện nay đang là vấn đề được nhiều người quan tâm được phản ánh trên các trang thông tin điện tử và các hội thảo, sách báo, tạp chí,... đặc biệt là đội ngũ GV GDCC chính vì vậy cần thiết phải đề xuất các giải pháp nâng cao năng lực chuyên môn cho đội ngũ SV sư phạm nói chung, SV sư phạm GDCT nói riêng.

Thứ ba, theo báo cáo kết quả lấy ý kiến phản hồi từ cựu SV Trường ĐHAG và nhà sử dụng lao động (NSDLĐ) về chất lượng chương trình đào tạo đối với SV tốt nghiệp sư phạm GDCT năm 2021 (Trường ĐHAG, 2021) cho kết quả phân tích, như sau: Kết quả phân tích về mức độ hữu ích của kiến thức và kỹ năng được Trường ĐHAG đào tạo cho vị trí việc làm hiện nay của SV tốt nghiệp được đánh giá cho rằng kiến thức, kỹ năng mà họ học được khá hữu ích 28,4%, hữu ích 31,2%, rất hữu ích 5,7%. Ngoài ra, chỉ có 6,2% SV tốt nghiệp cho rằng không hữu ích. Kết quả khảo sát cho thấy, Trường/Khoa/Bộ môn quản lý cần tập trung phát triển vào các nhóm kiến thức và kỹ năng cho người học để họ có thể tiếp cận với công việc một cách tốt nhất và đáp ứng được yêu cầu của NSDLĐ.

Thứ tư, theo báo cáo kết quả khảo sát mức độ hài lòng của NSDLĐ về chất lượng SV sư phạm GDCT tốt nghiệp tại Trường ĐHAG trong những năm gần đây cho thấy các tổ chức hài lòng về kiến thức và lập luận ngành của SV. Kết quả đánh giá mức độ hài lòng

của NSDLĐ về kỹ năng, phẩm chất cá nhân và nghề nghiệp của SV ở mức khá cao với điểm trung bình là 4,41/5,00 và độ lệch chuẩn là 0,554 nằm trong khoảng cho phép. Trong đó, kết quả đánh giá nhóm kỹ năng của SV về kiến thức thực tập và khóa luận tốt nghiệp đạt trên 90% tổ chức đánh giá SV đáp ứng tốt các kỹ năng mà nhà NSDLĐ cần. Kết quả này phần nào phản ánh việc đáp ứng của nhà trường đối với các nhóm kỹ năng để tạo năng lực nghề nghiệp cho SV sư phạm là tốt, đáp ứng nhu cầu của thị trường lao động (Trường ĐHAG, 2021). Tuy nhiên, NSDLĐ cũng đề xuất cần tăng cường phát triển năng lực chuyên môn và kỹ năng nghiệp vụ sư phạm cho SV.

Từ đây đặt ra vấn đề cần thiết phải phát triển năng lực chuyên môn của SV sư phạm GDCT tại Trường ĐHAG – Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh đáp ứng yêu cầu của Chương trình giáo dục phổ thông mới và yêu cầu công cuộc đổi mới giáo dục và đào tạo ở nước ta hiện nay.

2.2. Giải pháp phát triển năng lực chuyên môn cho SV sư phạm GDCT Trường Đại học An Giang

2.2.1. Nhóm các giải pháp nâng cao năng lực giảng dạy cho SV

Thứ nhất, tăng cường công tác giáo dục ý thức, nhận thức, định hướng nghề nghiệp cho SV ngay từ năm thứ nhất. Bản thân SV phải ý thức được các em học tập, rèn luyện để trở thành người GV trong tương lai nên các em cần nhận thức đúng, đủ ý nghĩa và tầm quan trọng của công tác đào tạo chuyên môn và nghiệp vụ trong quá trình học tập và phải chủ động, tự giác, tự học, tự tham gia các hoạt động học tập và rèn luyện nghiệp vụ. Việc định hướng cho SV hiểu về nghề dạy học và hiểu rõ nội dung, chương trình mà bản thân các em phải rèn luyện để trở thành những GV có năng lực thực sự sau này là điều hết sức quan trọng và cần thiết.

Thứ hai, nâng cao ý thức về nhiệm vụ của SV đối với lĩnh vực chuyên môn đang theo học. Để nâng cao ý thức về nhiệm vụ của SV đối với lĩnh vực chuyên môn, SV cần phải:

- Tích cực tìm hiểu chương trình đào tạo. Trong chương trình đào tạo SV sư phạm GDCT tại Trường ĐHAG hiện hành có 01 học phần gồm 15 tiết lý thuyết Giới thiệu ngành cho thấy tầm quan trọng của việc tìm hiểu về chương trình đào tạo. Là SV buộc phải nắm và hiểu rõ về chương trình học của mình để xây dựng kế hoạch và định hướng học tập tốt nhất cho bản thân.

- Tìm hiểu kỹ chương trình giáo dục phổ thông tổng thể và nội dung chương trình môn GDCT mới.

Nắm vững và tìm hiểu sâu sẽ giúp SV làm quen với những định hướng mới của nền giáo dục nước nhà và có cái nhìn tổng quát, toàn diện và có hệ thống trong việc lĩnh hội và làm theo chương trình mới.

- Tích cực học tập, tìm hiểu, rèn luyện và vận dụng phương pháp phát huy tính tích cực của HS sao cho phù hợp với xu hướng dạy học hiện nay. Dạy học theo định hướng phát triển năng lực người học đòi hỏi vận dụng nhiều phương pháp dạy học mới, bên cạnh đó, việc sử dụng phương pháp dạy học truyền thống cần được thực hiện một cách tích cực hóa.

Để nâng cao ý thức về nhiệm vụ của SV đối với lĩnh vực chuyên môn, nhà trường cần phải:

- Tăng cường các giải pháp nâng cao chất lượng hoạt động đào tạo nghiệp vụ sư phạm cho SV. Trong thời gian học tập tại trường, nếu như được đào tạo NVSP bài bản, khoa học thì SV sẽ có năng lực nghề nghiệp vững vàng, kỹ năng hoạt động nghề nghiệp phù hợp, đáp ứng được yêu cầu giảng dạy và giáo dục HS.

- Tăng cường các hoạt động tạo động lực học tập cho SV. Việc tạo động lực học tập cho SV là một nội dung quan trọng trong công tác đào tạo. Có nhiều cách nhằm tạo động lực học tập cho SV:

+ Bản thân SV phải ý thức được việc học của mình và tự rèn luyện, tự phấn đấu.

+ GV bằng chính tấm gương của mình để giáo dục SV học, làm theo và sáng tạo.

+ Nhà trường, khoa chuyên môn cần có các chính sách, tổ chức nhiều hoạt động hỗ trợ nhằm thu hút, kích thích tạo động lực học tập cho SV; chủ động trong việc điều tra, khảo sát và xây dựng dữ liệu về tình hình việc làm của SV đặc biệt là tỷ lệ SV có việc làm đúng chuyên ngành sau khi tốt nghiệp để làm cơ sở để điều chỉnh chất lượng và nhu cầu đào tạo phù hợp với nhu cầu nhân lực xã hội, nhu cầu việc làm của địa phương,...

- Tổ chức dạy học theo định hướng phát triển năng lực của SV: Để chương trình đào tạo phát huy được năng lực chủ động, sáng tạo của người học, trường/khoa cần tập trung vào các nội dung chính sau:

+ Đổi mới, thiết kế lại chương trình đào tạo GV đáp ứng yêu cầu của chương trình sách giáo khoa hiện hành.

+ Dạy cho SV phương pháp học tập: lập kế hoạch học tập, phương pháp học trên lớp, phương pháp tự học, tự nghiên cứu, làm việc nhóm....

+ Quản lý tốt việc học tập trên lớp và tự học của SV.

+ Đổi mới phương pháp kiểm tra, đánh giá theo

tiếp cận năng lực người học.

+ Tổ chức tốt việc lấy ý kiến SV về chương trình đào tạo, hoạt động giảng dạy của của giảng viên và nhà trường nhằm tạo thêm kênh thông tin giúp giảng viên điều chỉnh hoạt động giảng dạy và giúp nhà trường điều chỉnh hoạt động hỗ trợ đào tạo; nâng cao tinh thần trách nhiệm của giảng viên, đơn vị trong thực hiện mục tiêu đào tạo của nhà trường; đồng thời tăng cường tinh thần trách nhiệm của người học cùng quyền lợi, nghĩa vụ học tập, rèn luyện của bản thân; tạo điều kiện để người học được phản ánh nguyện vọng, được thể hiện chính kiến của mình về hoạt động giảng dạy của giảng viên.

2.2.2. Nhóm các giải pháp nhằm nâng cao năng lực thực hành nghề nghiệp cho SV

Thứ nhất, nâng cao vai trò và trách nhiệm của SV, người GV tương lai đối với xã hội.

- Giúp SV tăng cường kỹ năng tìm hiểu hệ thống các văn bản giáo dục.

- Định hướng cho SV tích cực tìm hiểu vai trò, ảnh hưởng của giáo dục đối với xã hội.

- Hướng dẫn SV tìm hiểu, nắm vững mục tiêu, yêu cầu, nội dung, nhiệm vụ, giải pháp, lộ trình và điều kiện thực hiện công tác giáo dục phổ thông mới.

Thứ hai, tăng cường kỹ năng vận dụng các nguyên tắc, phương pháp, hình thức tổ chức giáo dục.

- Chú trọng giáo dục SV phương pháp tổ chức hoạt động dạy học, bao gồm tổ chức hoạt động dạy học trong lớp, tổ chức hoạt động trải nghiệm ở ngoài lớp.

- Từng bước nâng cao năng lực dạy học tích hợp và năng lực dạy học phân hóa cho SV.

- Hình thành, phát triển cho SV năng lực phát triển chương trình, giúp GV có khả năng thường xuyên cập nhật, phân tích, xử lý thông tin trong đời sống hằng ngày để lựa chọn, bổ sung vào nội dung dạy học và tự xây dựng kế hoạch dạy học cho phù hợp với điều kiện của nhà trường, phù hợp với đối tượng HS.

- Chú trọng các phương pháp đánh giá theo năng lực, bao gồm các phương pháp kết hợp đánh giá qua nhiệm vụ học tập với đánh giá qua nhận xét thái độ, hành vi của HS; kết hợp đánh giá thường xuyên với đánh giá định kỳ; kết hợp đánh giá của GV với đánh giá của HS, đánh giá của gia đình và các tổ chức xã hội.

Thứ ba, nâng cao ý thức tự đánh giá, tự học, tự nghiên cứu và rèn luyện của SV.

- Bồi dưỡng cho SV kỹ năng tự học, nghiên cứu bài học.

- Trau dồi, rèn luyện, học hỏi thêm các kỹ năng mềm như: kỹ năng sống, giao tiếp, lãnh đạo, làm việc theo nhóm, kỹ năng quản lý thời gian,...

Thứ tư, tăng cường cho SV năng lực thích nghi và sáng tạo, đổi mới.

- Nghề dạy học mang tính nghệ thuật và sáng tạo, đòi hỏi người dạy không ngừng tạo nên sự hấp dẫn, lí thú của môi trường sư phạm, khơi dậy những cảm xúc thẩm mỹ đối với người học. Chính vậy nên nhà trường cần tăng cường cho SV năng lực thích nghi và sáng tạo, đổi mới.

- Nhà trường cần tăng cường các chương trình giáo dục cho SV năng lực thích nghi và sáng tạo, đổi mới để trang bị cho SV các kiến thức, kỹ năng thích nghi và sáng tạo, đổi mới; khơi dậy tinh thần đổi mới sáng tạo của SV trong học tập, công tác về sau.

- Nhà trường/khoa cần phải tạo môi trường để SV thể hiện được sự sáng tạo, đổi mới. Thông qua các cuộc thi, sân chơi về học thuật, các giải thưởng nghiên cứu khoa học,... giúp SV hiểu, nắm tốt hơn học thuật để có thể gắn kết với nhu cầu thực tiễn, những vấn đề xã hội đặt ra hay ở từng địa phương đang quan tâm nhằm khơi gợi ý tưởng sáng tạo cho SV.

3. Kết luận

Trong quá trình đổi mới căn bản và toàn diện nền giáo dục, chính sách đào tạo, bồi dưỡng, phát triển năng lực đội ngũ GV cần được ưu tiên, trong đó, việc ưu tiên phát triển năng lực chuyên môn của SV ngay khi ngồi trên ghế nhà trường sư phạm là rất cần thiết. Bởi có giải quyết thành công bài toán nâng cao chất lượng đội ngũ nhà giáo mới có thể hy vọng vào sự thành công của đổi mới giáo dục./.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018). *Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 về Chương trình giáo dục phổ thông - Chương trình tổng thể*, Hà Nội.

2. Mai Đan (2019). *GV quyết định sự thành bại của chương trình giáo dục phổ thông mới*. Ngày truy cập 21/9/2022, thoibaotaichinhvietnam.vn

3. Trường Đại học An Giang (2021). *Báo cáo kết quả khảo sát mức độ hài lòng của NSDLĐ đối với SV tốt nghiệp tại Trường Đại học An Giang năm học 2020 - 2021*, An Giang.

4. Trường Đại học An Giang (2022). *Báo cáo tổng kết công tác kiến tập, thực tập sư phạm năm học 2021 - 2022*, An Giang.